

Dabasi Városi Ügyészség
B. 1144/2008/6.

HATÁROZAT

A természetkárosítás büntette miatt a PMRFK Gazdaságvédelmi Osztályán 13000-255/2008. bü. számon indult bűnügy iratait, valamint a nyomozó hatóság 2008. november 03. napján kelt, a nyomozást megszüntető határozatát a Levegő Munkacsoport feljelentő panaszára felülvizsgáltam.

A panasznak részben helyt adok, és a Be. 28. § (4) bek. c) pontja alapján a nyomozó hatóság határozatát akként módosítom, hogy a nyomozás megszüntetésének indoka a Be. 190. § (1) bek. i) pontja – a bűncselekmény elkövetőjének kiléte nem állapítható meg. Egyebekben a panaszt, mint alaptalant a Be. 199. § (1) bek. b) pontja alapján elutasítom.

A határozatot kézbesíteni rendelem a Levegő Munkacsoport feljelentőnek, valamint a PMRFK Gazdaságvédelmi Osztályának 13000-255/2008. bü. számra hivatkozással.

E határozat ellen a Be. 195. § (5) bek. alapján további jogorvoslatnak nincs helye.

INDOKOLÁS

A PMRFK Gazdaságvédelmi Osztálya nyomozást folytatott a Levegő Munkacsoport feljelentése alapján a Btk. 281. § (2) bek. a) pontjába ütköző környezetkárosítás büntettének gyanúja miatt. A feljelentésben előadottak szerint a 2008. április 20. és 23. napján a táborfalvai lőtérén megrendezett Central Europe Rally autóverseny a Turjánvidék HUDI20051, és a Peszéri erdő HUKN 20002 Natura 2000 kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területeket jogellenesen jelentős mértékben megváltoztatta, mert a rendező Első Sportmenedzser Iroda Kft (a továbbiakban ESI Kft) a verseny megrendezésére nem rendelkezett jogerős környezetvédelmi hatósági engedéllyel, továbbá az engedélyezési eljárás szabálytalanul, a szükséges előzetes hatásvizsgálatok mellőzésével történt.

A nyomozó hatóság a nyomozást 2008. november 03. napján kelt 13000-255/2008. bü. számú határozatával a Be. 190. § (1) bek. a) pontja alapján – a cselekmény nem bűncselekmény – megszüntette. Határozatának az ügyben beszerzett bizonyítékokat részletesen ismertető indokolásában kifejtette, hogy a

nyomozás adataiból kitűnően a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi, és Vízügyi Felügyelőség (a továbbiakban KDVKTVF) – bár az eljárást soron kívül folytatta le, - a rendezvény engedélyezésével kapcsolatos előzetes vizsgálati kötelezettségének eleget tett, amelynek alapján az engedélyező határozatában előírta azokat a kikötéseket, melynek teljesülése esetén a verseny a lehető legkisebb környezeti terhelést okozza. Ugyancsak megállapította, hogy az ESI Kft, a nem jogerős engedélyben előírt intézkedéseket megtette, azonban azok nem voltak elégségesek a verseny során bekövetkezett – a részben a versenyzők, részben a nézők által okozott - természeti károk kivédésére. Az indokolás szerint továbbá a károsított, vagy elpusztított egyedek elhelyezkedését a felméréskor nem rögzítették, csak magukat a károsodott területeket rögzítették hozzávetőlegesen. A helyszínen rögzített anyagokból konkrét természetkárosítás nem fedezhető fel, a felvételek elkészítési helye ismeretlen, és azokból nem állapítható meg, hogy azok helyszínén található-e bármely védett természeti érték, így nem állapítható meg, hogy az egyes károsításokat kik okozták.

A határozat ellen a feljelentő a törvényes határidőn belül panasszal élt, amelyben a határozat hatályon kívül helyezését, és a nyomozás folytatásának elrendelését kérte. Panaszában kifejtette, hogy álláspontja szerint a nyomozó hatóság nem derítette fel a cselekményt. Indítványozta a versenyről készült televíziós felvételek, illetve a KDVKTVF engedélyező határozatában előírt 1 m-es felbontású digitális légifelvételek beszerzését, a terület kezelőjének az ott élő védett növényekről rendelkezésére álló adatainak beszerzését, ill. a versenyt megelőző területbejárás során tapasztaltakról nyilatkoztatását, ii. természetvédelmi szakértő kirendelését. Ugyancsak kérte, a szervezők által a versenyt megelőzően készített tanulmányterv beszerzését is, továbbá vitatta azt, hogy a szervezők kellő gondossággal jártak volna el. Álláspontja szerint továbbá a nyomozó hatóság maga is bizonytalan abban, hogy az eljárást pontosan milyen jogcímen szünteti meg, tekintettel a határozatban több helyen is előforduló azon kitételekre, miszerint nem történt károsítás, az egyes károsított védett növények pontos elhelyezkedése nem állapítható meg, a károsító személyek kilétét nem lehetett megállapítani.

A panasz az alábbiak szerint részben megalapozott.

A nyomozás iratai között megtalálható a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának (a továbbiakban DINPI) a KDVKTVF felkérésére 2008. május 28. napján kelt, a versennyel kapcsolatos természeti károk felméréséről készült szakvéleménye, amely szerint a verseny négyféle módon károsította a természetvédelmi területet. Az első a verseny előtt létező földutaknak a pálya nyomvonalát elhagyó versenyzők által történt kismértékű 1-5 m-es kiszélesítése, ill. 1 db új nyomvonal kialakulása, a második, a már a verseny előtt meglévő

röldutaknak az elsősorban a kanyarokban bekövetkezett kisodródások miatti nagyobb mértékű kiszélesedése, a harmadik fajta a nézők által okozott taposási kár, míg a negyedik fajta a nézők gépjárművei által okozott kár. A szakvélemény szerint a károsodott területek ideális esetben a károsítási típustól függően az első, és második típus esetén 3-10 év között, a harmadik, és negyedik típus esetében egy éven belül regenerálódhatnak.

A természetvédelmi örök a Turjánvidék kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területet alkotó területek közül

a Dabas 0720/1 hrsz.-ú területen 11 foltban tapasztaltak 1-es típusú, 4 foltban 2-es típusú, 2 foltban 3-as típusú, és 1 foltban 4-es típusú, az Örkény 0352 hrsz.-ú területen 1 foltban 2-es típusú, a Tatárszentgyörgy, 0319 hrsz.-ú területen 2 foltban 1-es típusú, 2 foltban 2-es típusú, 1 foltban 3-as típusú kártételt észleltek. A károsodott területek kiterjedése sorrendben 2,2947 ha, 0,1013 ha, ill. 0,7274 ha. A Turjánvidék kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület bővítésére tervezett területen a DINPI munkatársai

a Táborfalva 0219/4. hrsz.-ú területen 2 foltban 1-es típusú, 2 foltban 2-es típusú károsítást,

a Táborfalva 0220 hrsz.-ú területen 1 foltban 3-as típusú károsítást,

a Táborfalva, 0221 hrsz.-ú területen 1 foltban 3-as, és 4-es típusú károsítást,

és a Táborfalva 0223 hrsz.-ú területen 2 foltban 1-es típusú, 1 foltban 2-es típusú, 3 foltban 3-as típusú károsítást tapasztaltak, sorrendben 0,9412 ha, 0,0879 ha, 0,2354 ha, és 2,0481 ha kiterjedésben.

A DINPI természetvédelmi őrei a verseny területén természetvédelmi oltalom alatt álló állatfaj egyedeinek károsodását nem észlelték, viszont a fenti, összesen 36 foltban az alábbi természetvédelmi oltalom alatt álló védett, ill. fokozottan védett növényfajok károsodását észlelték:

673 tő báránypirosító (*Alkanna tinctoria*), összes eszmei értéke 3.365.000,- Ft,

60 tő csikófark (*Ephedra distachya*), összes eszmei értéke 6.000.000,- Ft,

22.240 tő homoki árvalányhaj (*Stipa borysthenica*) összes eszmei értéke 111.200.000,- Ft,

50 tő homoki cickafark (*Achillea ochroleuca*), összes eszmei értéke 100.000,- Ft,

15 tő homoki fátyolvirág (*Gysophilia fastigiata*), össze eszmei értéke 75.000,- Ft,

130 tő homoki imola (*Centaurea arenaria*), összes eszmei értéke 1.300.000,- Ft,

50 tő homoki kikerics (*Colchium arenarium*), összes eszmei értéke 5.000.000,- Ft,

245 tő homoki nőszirm (Iris humilis ssp. arenaria), összes eszmei értéke 2.450.000,- Ft,

72 tő homoki vértő (Onosma arenaria), összes eszmei értéke 360.000,- Ft,

185 tő kései szegfű (Dianthus serotinus) összes eszmei értéke 370.000,- Ft,

45 tő pusztai meténg (Vinca herbacaea) összes eszmei értéke 90.000,- Ft.

A fentiek alapján a védett, ill. fokozottan védett növényekben összesen 130.310.000,- Ft kár keletkezett.

Erre tekintettel az ügyben a bűncselekmény elkövetésének gyanúja megállapítható, azonban e cselekmény törvényes minősítése nem a Btk. 281. § (2) bek. a) pontjába ütköző, és aszerint minősülő, és büntetendő természetkárosítás büntette, hanem a Btk. 281. § (1) bek. a) ill. b) pontjaiba ütköző, és aszerint - esetlegesen a (3) bek.-re figyelemmel a (4) bek. szerint - minősülő, és büntetendő természetkárosítás büntette, figyelemmel arra, hogy a károsodott egyedek nagy területen szétoszolva kisebb foltokban helyezkedtek el, károsodásuk következtében az élőhelyük nem semmisült meg, kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület (ill. annak bővítésére tervezett terület) jellegét nem veszítette el, helyrehozhatatlanul nem károsodott, bár kétségtelen, hogy regenerálódása hosszú időt fog igénybe venni, és ahhoz feltehetőleg emberi beavatkozás is szükséges lesz.

A panasz további része azonban az alábbiak miatt alaptalan.

A KDVTKVF által folytatott engedélyezési eljárás törvényességének vizsgálata jelen nyomozásnak nem volt tárgya, azt egyrészt az Országos Környezetvédelmi Természetvédelmi, és Vízügyi Főfelügyelőség, mint másodfokú szakhatóság, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természet-, és Környezetvédelmi Szakállamtitkársága, továbbá a Pest Megyei Főügyészség Magánjogi és Közigazgatási Jogi Osztálya is vizsgálta külön eljárásban, továbbá arra a nyomozó hatóság sem hatáskörrel, sem illetékességgel nem rendelkezik. A nyomozó hatóság által beszerzett, az engedélyeztetési eljárásban keletkezett iratanyag alapján – módosított útvonalterv, kárelhárítási terv, környezetvédelmi terv, rendezvénybiztosítási terv, kárelhárítási, és rendezvénybiztosítási szerződések, az ÖKO Zrt által a kft megbízásából készített tanulmány stb. - az ESI Kft vonatkozásában megállapítható, hogy a szakhatóság által az engedélyben előírt intézkedéseket megtette, azok azonban nem voltak elegendőek a környezeti károk kivédésére. A versenyzők figyelmét a sportágban szokásos módon a verseny előtti értekezleten felhívták arra, hogy csak a széles utakon előzhetnek, és csak akkor, ha eközben végig az úton maradnak, hogy járművet szerelni csak a kijelölt szervízpontra szabad, továbbá a keskeny útszakaszokon a versenyzők részére kiadott itinerben feltüntették a keep on track/maradj a nyomvonalon felszólítást, ill. az adott szakaszokra előírt

sebességkorlátozásokat, és az azok megszegéséért járó következményekre is felhívták a figyelmüket. A verseny nyomvonalának kitűzésére a sportágban szokásos módon, a nemzetközi előírásoknak megfelelően került sor, annak módját egyébként az engedély nem írta elő. Azáltal, hogy a versenyzők a versenyre beneveztek, a kiírásban is szereplő fenti részvételi feltételek betartását magukra vállalták. A nézők figyelmét a versenyről készített tájékoztató kiadványban hívták fel arra, hogy a verseny részben Natura2000 természetvédelmi területen, ill. annak közvetlen közelében folyik, amelyeken minden állat, növény, és geológiai képződmény gyűjtése tilos, továbbá a rendezvényt biztosító polgárőrök, és biztonsági őrök feladata volt a nézőknek a kijelölt nézői pontokra irányítása, a nézők elől elzárt területek lezárása. A verseny nyomvonala azonban – az eredetileg tervezett 160 km helyett, éppen a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével lerövidített – mintegy 65 km volt, így azt a rendelkezésre álló 60 fő biztonsági őr, és 20 fő polgárőr nem tudta megakadályozni, hogy a nézők olyan területre is bejussanak, amelyen nem tartózkodhattak volna. Amikor a DINPI természetvédelmi őrök a 2008. április 20.-i futam ellenőrzése közben észlelték az engedély nélküli, ún. spontán nézői pontot, haladéktalanul intézkedtek annak felszámolásáról. A természetvédelmi őrök ekkor a védett terület károsodását közvetlenül nem észlelték, ezért a nézők elküldésén kívül velük szemben más intézkedést nem tettek, adataikat, és az általuk okozott károkat nem rögzítették, így kilétük, és az egyes nézők által külön-külön konkrétan károsított növényfajták, valamint azok egyedszáma, és azok eszmei értéke ma már nem állapítható meg. A védett növények károsodása, ill. annak mértéke a versenyt követő területbejárások során derült ki. Az egyes versenyzők, ill. nézők jogsértő magatartása miatt azonban a verseny szervezőjét büntetőjogi felelősség nem terheli. (Ez azonban nem jelenti azt, hogy egyéb – pl. kártérítési, helyreállítási, természetvédelmi bírságfizetési stb. – büntetőjogon kívüli helytállási kötelezettsége sincs.)

A nyomozó hatóság a határozatban ugyan nem hivatkozik rá, azonban a panaszban beszerezni indítványozott iratokat, felvételeket – a televíziós felvételeken kívül - beszerezte. A televíziós felvételekről – azok rövideje miatt azonban az nem állapítható meg, hogy a lőtér területén pontosan hol készültek, az általuk ábrázolt terület természetvédelmi oltalom alatt áll-e, illetve az azokon látható versenyzők a kijelölt nyomvonalon haladnak-e éppen, és ha nem, attól milyen mértékben tértek el, továbbá ott található-e természetvédelmi oltalom alatt álló növényzet, és ha igen, az károsodott-e, és milyen mértékben. A DINPI továbbá mint természetvédelmi szakhatóság, a természetvédelmi bírság fizetésével kapcsolatos eljárásban szakvéleményt adott a bekövetkezett környezeti károkkal kapcsolatban, amelyet a nyomozó hatóság beszerzett. A nyomozás során olyan körülmény, amely e szakvélemény hitelességét kétségessé tenné, nem merült fel. Önmagában az, hogy az ESI Kft más, a nyomozáson kívüli eljárásban vitatja a károkozás mértékét, jelen nyomozás

során természetvédelmi szakértő kirendelését nem teszi szükségessé. A fenti eljárási cselekmények elvégzése sem vitt közelebb az egyes konkrét természetkárosító személyek kilétének és az általuk külön-külön okozott károk pontos megállapításához.

A kifejtettekre tekintettel a nyomozó hatóság eljárást megszüntető határozata törvényes, és megalapozott, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Dabas, 2008. december 22.

[REDACTED]
**főügyészségi ügyész
városi vezető ügyész**

A kiadmány hitelétül:

[REDACTED]
t/ííztviselő